

Sh'maya

Sh'maya (or **Shemaiah**, **Samaias** or **Sameas**) was a rabbinic sage in the early pre-Mishnaic era who lived at the same time as Avtalyon. They are known as one of the *zugot* ("couples"): *Sh'maya and Avtalyon*. Both Sh'maya and Avtalyon were converts to Judaism.

He was a leader of the Pharisees in the first century BC; president of the Sanhedrin before and during the reign of Herod the Great. He and his colleague Abtalion are termed in *Pes.* 66a the *gedole ha-dor* (the great men of the age), and *darshanim* (exegetes) (*ib.* 70a). Grätz has shown (*Gesch.* iii. 171) that neither Shemaiah nor Abtalion was of Gentile descent, although both were Alexandrians. Of the political life of Shemaiah only one incident is reported. When Herod on his own responsibility had put to death the leader of the national party in Galilee, Hyrcanus permitted the Sanhedrin to cite him before the tribunal. Herod appeared, but in royal purple robes, whereupon the members of the Sanhedrin lost courage. Only Shemaiah was brave enough to say: "He who is summoned here on a capital charge appears like one who would order us to execution straightway if we should pronounce him guilty. Yet I can blame him less than you and the king, since ye permit such a travesty of justice. Know then that he before whom ye now tremble will some day deliver you to the executioner." This tradition is found twice, in Josephus, *Ant.* xiv. 9, sect. 4, and *Sanh.* 19, where the name is altered (comp. Grätz, *Gesch.* iii. 711).

Shemaiah said, "Love work. Hate authority. Don't get friendly with the government." (*Avot* 1:10)

Of the private life of Shemaiah almost nothing is known, except that he was a pupil of Judah ben Tabbai. According to *Ab.* i. 10, his favorite maxim was, "Love handicraft, shun power, and make for thyself no friends of worldly might." This apothegm, like those of his colleague Abtalion, is significant of the misery of the entire period.

Preceded by: <u>Simeon ben Shetach</u>	<u>Nasi</u> 60 BCE - 20 BCE	Succeeded by: <u>Hillel the Elder</u>
---	--------------------------------	--

מלחין חלך ואדבק עמו הואיל והשעה משתקה לו, לכך אמר ואל תחיש מן הפורענות, כלומר דע שמהרה תבוא עליו פורענות כי פתאום יבוא חידו: **ח** אל תעש עצמך כעורכי הדיינים, כאלו

אנשים שעורכים ומקדרי טענות בעלי הדין (יז) לפני הדיינים. שאסור לאדם לגלות דינו לאחר מצלי הדין ולומר לו עשה כך (יח) בשביל שתזכה בדין, ואף על פי שידוע שהדין עמו. פירוש אחר, כעורכי הדיינים כגדולי הדיינים, ובתלמיד היושב לפני רבו מדבר, שלא יעשה עצמו כגדולי הדיינים לדבר לפני רבו כפוסק את הדין. עורכי, לשון ערכאות של ככרים (גטין ט:י) ערכאות של בית דוד. ומפי אחרים שמעתי, אל תעש עצמך כגדולי הדיינים לכופ בעלי דינים שיבואו לדין לפניך: יהיו בעיניך כרשעים. שלא יטה לך לאחר מהם לומר איש פלוני חשוב הוא ולא יטעון טענות שקר. שאם אחת אומר כן, אין אחת רואה לו חובה: כשקבלו עליהם את הדין, שלא תחשוד החייב לומר גזלן היה זה, אלא חאמר שמה טועה היה

ולא תחזיקו לגזל (כ). אי נמי, נתחייב אחד מהם שבושה ונשבע, לא תאמר לסקר נשבע: **ז** והיו זהיר בדברריך. שלא יאמר הדין שמה כך וכך היה מעשה, או, אם היה הדבר כך היה פלוני זכאי, ומחוק דברים הללו לומר בעל הדין או העדים לומר דבר שלא היה: **י** שמעיה ואבטליון. גרי לך היו (כא), ומבני בניו של קנחניב הס. ושמעתי שמפני שהיה אבטליון אז בית דין נקרא בשם זה, שפירשו אז לקטנים, כי טליא בלשון ארמי קטן, כמו אמר ר' יוחנן כד הוינא טליא [מגילה ה:], כשהייתי קטן. לייחיו טליא וטלייתא [יבמות קיג:]. יביאו קטן וקטנה. אף כאן אבטליון אביהן של יתומים קטנים: **א**הוב את המלאכה. אפילו יש לו צמח להסתפרנק (כז), חייב לעסוק במלאכה, שהבטלה מביאה לידי שעמום [כחצות נט:]: **ו**שנא את הרבנות. ולא תאמר אדם גדול אני וגנאי לי לעסוק במלאכה, דאמר ליה רב לרב כהנא [פסחים קיג:], פשוט נכלח בשוקא וטול אגרא, ולא תימא כהנא אגרא, גברא רבה אגרא, וקניא צי מלחא. פירוש אחר, ושנא את הרבנות, התרחק מלנהוג שררה על הצבור, שהרבנות מקצרת את בעליה: **ו**אל תתודע לרשות. כדי ליטול רבנות על ידיה. אי נמי, אל תחודע לרשות, שלא יעבירוך על דעת קונך, כמו שאירע לדואג האדומי. לרשות, השררה קרויה רשות, מפני שהרשות צידה לפשות כרלוגה: **י**א הזהירו בדברייכם. שלא תניחו מקום לטעות בדברייכם: **ש**מא תחובו חובת גלות. כלומר, אע"פ שצמקום שאתם צו אין שם מינים, יש לחוש שמה יגרום החטא ותחייבו גלות וחגלו למקום שיש שם אנשים שמראים פנים בחורה שלא כהלכה, והם כנוי למים הרעים (כד), ויבינו מחוק דברייכם שחייבים הגוים וישחו התלמידים הבאים אחרים מאותם דברים דברי מינות וימותו צפונם: **ו**גמצא שם שמם מתחלל. שישארו אותן דעות בטלות בעולם. כמו שקרה לאנטיגנוס איש קיבו עם לדוק ובייחוס תלמידיו שאמר להם אל תהיו נעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל

ושמעון בן-שטח קבלו מהם. **י**הודה בן-טבאי אומר, אל-תעש עצמך כעורכי הדיינים. **ו**כשיהיו בעלי דינים עומדים לפניך, יהיו בעיניך כרשעים (יט). **ו**כשנפטרים מלפניך, יהיו בעיניך כזכאים, כשקבלו עליהם את הדין: **ט** שמעון בן שטח אומר, הוי מרבה לחקור את העדים, והוי זהיר בדבריה, שמה מתוכם ילמדו דשקר: **י** שמעיה ואבטליון קבלו מהם. שמעיה אומר, אהוב את המלאכה, ושנא את הרבנות, ואל תתודע לרשות: **י**א אבטליון אומר, חכמים, הזהירו בדברייכם (כג), שמה תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחרים וימותו, וגמצא שם שמם מתחלל: **י**ב הלל אומר, הוי קבלו מהם. הלל אומר, הוי

(יז) ומה שאמר בתחלת דבריו שטורטין כו', לא שם מטעמים בעלמם לפני הדיינים, אלא על ידי שמגליו לבעל דין למד לו עשה כך הכי זה כאילו הם טוענים בפני הדיינים. רש"י. ועמ"ס: (יח) ולא אמר חכא טוען כך, אלא כאלו לומר שמיאז עשה לעשות מעשה כההוא דר' יוחנן בפרק ד' דכחצות דין כפואה שאין לה קצבה שנפסקין מנכקי הבעל, ויען להם ר' יוחנן, קולו לה מידו. אבל לא קלקא דעתך שיעשו לבעל דין דברי און ומכמה, שאז הם רשעים גמורים. ועמ"ס: (יט) כרשעים. אבל שניהם כלדיקים לא. שאם כן לא יחפז בטענותיהם וידין כל אחד לכך זכות ולא יכד לאמחא הדין. אבל כששניהם צעניו כרשעים, יחפז בטענותיהם של כל אחד כו', ובשביל כך יכד לאמחא הדין. ד"ח. ועמ"ס: (כ) דהוה אמינא כיון דאיכא למחשד אין זה בכלל והווי דן כו' לכך לכך זכות, לכיכא: (כא) אין לפקש שם טעמים היו גרים. שאם כן אין היה אפשר למנותו כשאר ואז בית דין. אלא שגאו מן גרים. וצורא חמן מישראל היו ולכן היו מותרים למנותו כשאר ואז בית דין. ד"ח: (כב) דהשתא אינו טועה המלאכה מפני שכה חנה לאהבה צעמא. ועמ"ס: (כג) חכמים כו'. אין הכוונה שאין שאר בני אדם מוזכרים בכך, אלא שאם יפול קפק בדבריהם של חכמים יצואו השומעים לכלל טעות, מה שאין כן בדברי הדיינים שאין משגיחין על דבריו. לכן הזכיר יותר לחכמים. רש"י ו' שושן: (כד) לשון מקורס הוא, שהמים הכשים הם כינוי לפנים בחורה שלא כהלכה:

זהיר בדברריך. שלא יאמר הדין שמה כך וכך היה מעשה, או, אם היה הדבר כך היה פלוני זכאי, ומחוק דברים הללו לומר בעל הדין או העדים לומר דבר שלא היה: **י** שמעיה ואבטליון. גרי לך היו (כא), ומבני בניו של קנחניב הס. ושמעתי שמפני שהיה אבטליון אז בית דין נקרא בשם זה, שפירשו אז לקטנים, כי טליא בלשון ארמי קטן, כמו אמר ר' יוחנן כד הוינא טליא [מגילה ה:], כשהייתי קטן. לייחיו טליא וטלייתא [יבמות קיג:]. יביאו קטן וקטנה. אף כאן אבטליון אביהן של יתומים קטנים: **א**הוב את המלאכה. אפילו יש לו צמח להסתפרנק (כז), חייב לעסוק במלאכה, שהבטלה מביאה לידי שעמום [כחצות נט:]: **ו**שנא את הרבנות. ולא תאמר אדם גדול אני וגנאי לי לעסוק במלאכה, דאמר ליה רב לרב כהנא [פסחים קיג:], פשוט נכלח בשוקא וטול אגרא, ולא תימא כהנא אגרא, גברא רבה אגרא, וקניא צי מלחא. פירוש אחר, ושנא את הרבנות, התרחק מלנהוג שררה על הצבור, שהרבנות מקצרת את בעליה: **ו**אל תתודע לרשות. כדי ליטול רבנות על ידיה. אי נמי, אל תחודע לרשות, שלא יעבירוך על דעת קונך, כמו שאירע לדואג האדומי. לרשות, השררה קרויה רשות, מפני שהרשות צידה לפשות כרלוגה: **י**א הזהירו בדברייכם. שלא תניחו מקום לטעות בדברייכם: **ש**מא תחובו חובת גלות. כלומר, אע"פ שצמקום שאתם צו אין שם מינים, יש לחוש שמה יגרום החטא ותחייבו גלות וחגלו למקום שיש שם אנשים שמראים פנים בחורה שלא כהלכה, והם כנוי למים הרעים (כד), ויבינו מחוק דברייכם שחייבים הגוים וישחו התלמידים הבאים אחרים מאותם דברים דברי מינות וימותו צפונם: **ו**גמצא שם שמם מתחלל. שישארו אותן דעות בטלות בעולם. כמו שקרה לאנטיגנוס איש קיבו עם לדוק ובייחוס תלמידיו שאמר להם אל תהיו נעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל

mishtal:10

רש"י

הראשונים

אבות פרק ראשון

פרושי

רמב"ם

יד

מ. הווי זהיר בדבריה. כשאתה חוקר בהם. שמא מתוך דבריה יבינו מה שבלבבך, ויבינו לשקר ולומר מה שלא היה. **א**הב את המלאכה. כדאמר מר (פסחים ק"ג ע"א): פשט נבלתא בשוקא, ולא תהדר במלי, ושקל (אגרא), [ולא תימר: גברא רבא אנא. שמתוך שהוא טרוד אחר מזונותיו - לא יבוא לידי לסטות, ואינו מתפרנס מתוך קפה של צדקה, וימיו מאריכין; שנאמר (משלי טו, כז): "ושונא מתנת יחיה". ושנינו (תהלים קכח, ב): "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך"]. **ו**שנא את הרבנות. לפי שמקבצת את בעליה. כדאמר מר (ברכות נה ע"א): מפני מה מת יוסף קדם אחיו? מפני שנהג עצמו ברבנות. **ו**אל תתודע לרשות. שאין מקובצין לו לאדם אלא לצורך עצמן.

ירשות זה הוא השלטנות. ואלו שלש מדות יש בהן תקון האמונה והעולם. כי בהעדר המלאכה יצר לו ויגזל ויזנה. ובקשת השררה והרבנות יארכו לו נסיונות בעולם ורעות. כי מפני שיקנאו בו בני אדם ויחלקו עליו, יפסיד אמונתו. כמו שאמר: כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור מלמטה נעשה רשע מלמעלה. וכן ידיעת השלטון וקרבנותו רחוק מאד להנצל ממנה בעולם הזה, והיא מפסדת אמונתו, כי לא ישגיח בדבר, רק במה שיקרבהו אליו. ואתה יודע ענין דואג (ש"א כב), ואף על פי שהשליט אשר קרב מר (ברכות נה ע"א): מפני מה מת יוסף קדם אחיו? מפני שנהג עצמו ברבנות. **ו**אל תתודע לרשות. שאין מקובצין לו לאדם אלא לצורך עצמן.

רבינו יונה

פעמים, ובזה תגלה הסוד, כי ברב דברים לא יחדל פשע, ותלמד מתוך דבריהם אם לשקר העידו: והווי זהיר בדבריה שמא מתוכן ילמדו לשקר. כי כשתחקר אותם על הענין, תוכל לדבר דבריה בדרך שהם יבינו מאיזה צד יתחייב אוהבם בדינו, וילמדו מדבריה במה יכולים לשקר כדי לזכותו: **י**. שמעיה ואבטליון קבלו מהם. מיהודה בן טבאי ומשמעון בן שטח: שמעיה אומר: **א**הב המלאכה. שלא יתבטל האדם ממלאכה, כי הבטלה מביאה לידי שעמום (כתובות נט, ב). והיא מדת העצל, שנאמר (משלי כא, כה): "תאות עצל תמיתנו כי מאנו ידיו לעשות" - רוצה לומר: כאשר מרגיל איבריו וממאן אותם מלעשות מלאכה, כשהוא מתאנה לעשותה איבריו ימאנו, כי ההרגל שולט עליהן. ואמרו עליו (שם כ, ד): "מחרף עצל לא יחרש ושאל בקציר ואין", שהוא חושב כי במנוחה יהיה לו מנוחה, והוא הפך, כי במנוחה יהיה לו יגיעה, כי מפני החרף ינוח ויעמד בביתו ולא יחרש, ושאל בקציר לאסוף התבואה ואין, וימות ברעב; אבל החורש בחרף ועובד אדמתו ישבוע לחם, כי אין אדם משיג למנוחה אף ביגיעה תחלה, ומי שמרדף ריקים והולך אחרי יושבי קרנות הבטלים ממלאכה, ישבע בזה: **ו**שנא את הרבנות. סמך זה לעבודת המלאכה, שהן מענין אחד (אחר), שישנא את הרבנות ומעלת הבטלנים, שסופם לבוא אל מיתת העני, ויעסק במלאכתו כל היום, כדאמרינן בפסחים (דף ק"ג, א): פשט נבלא בשוקא (ואכל) [ושקיל] אגרא, ולא תימא כהנא אנא, גברא רבא אנא. ועל זה אמר שלמה המלך, עליו השלום (משלי יב, ט): "טוב נקלה ועבד לו ממתכבד וחסר לחם", ואין פרושו של 'נקלה' כמשמעו, אף הוא הפך לשורת המתכבד: **ו**אל תתודע לרשות. כי עבודת הרשות היא קשה עד מאד, ועל-כל-פנים כיון שמקבל עליו על מלך בשר ודם סופו לפרק על מלכות שמים ולבטל המצות, כי הוא מתפחד מן הרשות,